

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

FRI LEK OCH FRISK LUFT – BEHÖVS MER?

En kvantitativ studie om förskollärares förhållningssätt till lärtillfällen i förskolans utemiljö

JENNY ANDERSSON OCH GUJE NORBERG

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Pedagogik
Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område
Grundnivå, 15 hp.

Handledare: Olle Tivienius
Examinator: Anne Lillvist
Termin 7

År 2017

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Akademien för utbildning,
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE

Kurskod PEA079 15 hp

Termin 7 År 2017

SAMMANFATTNING

Jenny Andersson och Guje Norberg

Fri lek och frisk luft – behövs mer?

Förskollärares förhållningssätt till nyttjandet av lärtillfällen i utemiljön

Free play and fresh air – what else is needed?

Årtal 2017

Antal sidor: 28

Syftet med föreliggande studie är att undersöka förskollärares medvetenhet om, samt tillämpning av, utemiljöns pedagogiska möjligheter. Vi har via en webbaserad enkätundersökning tagit del av förskollärares åsikter och förhållningssätt kring arbetet på förskolegården. Resultatet visade en osäkerhet kring arbetet med gården som ett uterum. Ju mer positiv förskolläraren känner att det är på förskolegården desto mer lustfyllt blir det att vara där! Det finns en viss osäkerhet hos förskollärarna i vad som kan göras på förskolans gård, den beror dels på hur man uppfattar sig själv och vilken inställning man har till utevistelsen.

Nyckelord: Förskola, förskollärares förhållningssätt, pedagogens förhållningssätt, förskolegården

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och forskningsfrågor.....	2
1.2	Uppsatsens disposition.....	2
2	Bakgrund.....	3
2.1	Litteratursökning.....	3
2.2	Begrepp och definitioner.....	3
2.3	Styrdokument och andra regler.....	4
2.4	Tidigare forskning.....	4
2.4.1	Förskolans verksamhet.....	4
2.4.2	Fri lek.....	5
2.4.3	Frisk luft.....	6
2.4.4	Didaktiska tankar.....	6
2.4.5	Förskolegårdens betydelse.....	7
3	Teoretiskt perspektiv.....	8
4	Metod.....	9
4.1	Metodologi.....	9
4.2	Pilotstudie.....	9
4.3	Genomförande.....	9
4.3.1	Urval.....	9
4.3.2	Datainsamlingsmetod.....	10
4.3.3	Databearbetningsmetod.....	10
4.3.4	Tolkning av empiri.....	10
4.4	Etiska överväganden.....	11
5	Resultat.....	12
5.1	Empiri.....	12
5.1.1	Korrelationer.....	12
5.1.2	Medelvärdesanalys.....	14
5.1.3	Korstabuleringar.....	16
5.2	Tolkning.....	17

5.2.1	Förskolegården som lärmiljö.....	17
5.2.2	Förskollärarens roll på förskolegården	19
5.3	Resultatsammanfattning	20
6	Diskussion.....	22
6.1	Resultatdiskussion.....	22
6.2	Metoddiskussion.....	25
6.2.1	Trovärdighet och pålitlighet	26
6.2.2	Reflexivitet	26
6.3	Studiens relevans för förskolläraryrket	27
6.4	Framtida forskning.....	27
	Referenslista.....	29
	Bilaga 1.....	30
	Bilaga 2	31
	Bilaga 3	33
	Bilaga 4	34
	Bilaga 5	36

1 Inledning

Fri lek och frisk luft – behövs mer?

Vi har, i den kontakt vi har haft med förskolan, upplevt att mycket av utevistelsen består av fri lek och frisk luft, ofta utan medforskande pedagoger. I *Läroplanen för förskolan, Lpfö-98* (rev.2016) fastställs att:

förskolan ska erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet. Den ska inspirera barnen att utforska omvärlden. I förskolan ska barnen möta vuxna som ser varje barns möjligheter och som engagerar sig i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen (Skolverket 2016, s.6).

Det finns inget tvivel om att barn lär via leken, men det finns skäl att fundera över hur leken och andra strategiskt strukturerade lärtillfällen tillsammans med barnen i den dagliga utevistelsen på en förskola, uppskattad till cirka minst två timmar per dag, tas till vara på i utemiljön. Visserligen finns faktorer såsom exempelvis antal barn i gruppen eller bortfall av ordinarie personal, som påverkar förskolans dagliga arbete och hur mycket tid som kan uppfattas finnas för pedagogiskt arbete. Trots att sådana faktorer inte alltid kan styras över och kanske också just därför, behöver pedagogerna ta tillvara på all tid på förskolan under dagen.

Det finns många fördelar med att vara utomhus. Szczepanski (2007) menar att det är viktigt i dagens samhälle att inte bygga höga murar som en gräns mellan inomhus- och utomhuspedagogik. Författaren framhåller istället ett gränsöverskridande arbete för att kunna stimulera ett bra lärande, där verksamheten nyttjar de platser barnen befinner sig vid, oavsett om de befinner sig inom- eller utomhus. Szczepanski (2007) lyfter att många av de kända pedagogerna, såsom exempelvis Ellen Key (1849-1926), Célestine Freinet (1896-1966), Maria Montessori (1870-1952) och John Dewey (1859-1952) framhåller nyttan av att vara i utemiljö för att stimulera bra lärsituationer, som kan leda till ett samspel mellan sinne och kropp. Dessutom menar författaren att förskolan ska förmedla goda erfarenheter och kunskaper om fördelarna för hälsan med att vistas ute, för att barnen senare ska ha god livsstil som vuxna. Detta förutsätter att pedagogerna har god insikt i hur hälsa och miljö hänger ihop (Szczepanski, 2007).

Sjöstrand Öhrfelt (2015) menar att i den svenska förskolan ingår det att vara ute en del av dagen. Då det i det svenska samhället är en väl inlärd tradition och anses vara nyttigt för att förskolan ska kunna tillhandahålla ett varierat lärande och utnyttja de olika platser och miljöer som finns som ett komplement till barnens vardag. Pedagogerna måste kunna tillgodose en varierad verksamhet, därför kan inte enbart lärtillfällen inomhus användas.

Vi har upplevt att under årets olika årstider varar verksamheten ute olika lång tid. Årstiderna gör inte bara att antalet timmar ute förändras utan det skapar även olika miljöer då förskolegården förändras med årstidernas olika egenskaper. Generellt varar uteverksamheten längre tid, ibland hela dagen, under sommarhalvåret. Hur ser då verksamheten ut i utemiljön? Tas arbetssättet för inomhusaktiviteter med ut eller blir det en aktivitet i sig att vara ute?

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med föreliggande studie är att undersöka förskollärares medvetenhet om, samt tillämpning av, utemiljöns pedagogiska möjligheter.

1. Hur uppfattar förskollärare förskolegården som en bra lärmiljö?
2. Vilken medvetenhet har förskollärare om sin roll på förskolegården under utevistelsen?

1.2 Uppsatsens disposition

Uppsatsen består av sex kapitel, vilka är uppdelade på följande sätt:

Kapitel 1 - Inledning. I det inledande kapitlet introducerar vi området. Kapitlet innefattar också problemområde, syfte och forskningsfrågor.

Kapitel 2 - Bakgrund. Här beskriver vi innehållet i tidigare forskning angående förskollärares förhållningssätt till förskolegården, vilket ska fungera som en bakgrund till själva uppsatsen. Kapitlet innehåller även tolkning av begrepp, styrdokument och regler.

Kapitel 3 - Teoretiskt perspektiv. Här lyfter vi fram den teoretiska utgångspunkt som uppsatsen bygger på och som vi sedan kommer att tolka vår empiri med.

Kapitel 4 - Metod. Detta kapitel innehåller metodologin, pilotstudie och etiska överväganden. I kapitlet lyfter vi även fram studiens genomförande som inbegriper vårt urval, datainsamlingsmetod, databearbetningsmetod och hur vi gått tillväga när vi tolkat vår empiri.

Kapitel 5 - Resultatet. I kapitlet presenterar vi studiens empiri. Först påvisar vi resultatet av vår studie för att sedan redovisa hur vi bearbetat och tolkat vår empiri med vårt teoretiska perspektiv i åtanke.

Kapitel 6 - Diskussion. Kapitlet innehåller resultatdiskussion för att svara på våra forskningsfrågor. Detta kapitel behandlar även metoddiskussion där vi diskuterar för- och nackdelar med val av metod samt studiens trovärdighet, pålitlighet och reflexivitet. Avslutningsvis sammanfattar vi studien i en slutsats och vi tar upp studiens relevans och förslag inför framtida forskning.

2 Bakgrund

I detta kapitel beskrivs litteratursökningen, vår tolkning av begrepp, samt styrdokument och regler. Vi lyfter även fram relevant tidigare forskning i vårt valda ämne och sorterar dessa under olika rubriker.

2.1 Litteratursökning

Vi har sökt relevant vetenskaplig litteratur i olika databaser såsom Swepub, Google scholar, Diva och ERIC sökt efter lämpliga artiklar. När vi sökt efter artiklar har vi bland annat använt oss av sökord som miljö, förskola, utemiljö*, utomhuspedagogisk lärmiljö, förskolläraernas förhållningssätt och pedagogernas förhållningssätt. Vi har även refererat relevant kurslitteratur i ämnet.

2.2 Begrepp och definitioner

I detta avsnitt definierar vi hur vi använder aktuella begrepp i vår uppsats. De begrepp som behandlas är: förskolegården, utemiljön, utomhuspedagogik, pedagog, fri lek, frisk luft, didaktiska tankar samt planerade aktiviteter.

Förskolegården

Vi har i denna studie valt att använda definitionen förskolegården istället för exempelvis bara gården. Detta för att vara konsekventa i våra termer.

Utomhuspedagogik

I denna studie syftar vi till den pedagogik som sker i utomhusmiljö och inte till ett ”Ur-och-skur-perspektiv”. I naturskolor ligger nämligen fokus mycket på att lära om naturen i naturen.

Pedagog

En pedagog, innebär i detta sammanhang, ett samlingsbegrepp för den som arbetar med barn på förskolan och har en utbildning som förskollärare eller barnskötare.

Fri lek

Med uttrycket ”fri lek” avses de aktiviteter som sätts igång av barnen och som inte är uppstartade eller drivs av en eller flera pedagoger. Ordet är oftast positivt laddat, men i denna studie ska begreppet ses som neutralt, då det kan finnas många olika tolkningar på vilket värde den fria leken har.

Didaktiska tankar

Vi använder i denna studie begreppet didaktiska tankar med avseende på pedagogers didaktiska medvetenhet i de val av aktiviteter som sker.

Planerade aktiviteter

Aktiviteter som är genomtänkta, förplanerade och uppstartade av en pedagog, får i denna uppsats samlingsnamnet planerade aktiviteter.

2.3 Styrdokument och andra regler

I förskolans verksamhet finns många olika aspekter att förhålla sig till. Det finns styrdokument, som exempelvis läroplanen samt lagar och regler som förskolan måste förhålla sig till både utomhus och inomhus. I förskolans läroplan (Skolverket 2016) framkommer vikten av att barnens aktiviteter under dagen ska växla, såväl inomhus som utomhus. Det lyfts även fram i läroplanen att utomhusvistelsen ska varieras i olika miljöer och att den bör innehålla både lek och andra aktiviteter.

Konsumentverket, Boverket och Sveriges kommuner och landsting (2013) har tagit fram broschyren ”Regler i Sverige för lekplatser och lekredskap”. Broschyren lyfter fram de lagar och föreskrifter som påverkar vad som krävs av lekplatser i allmänhet, men även för lekplatser på förskolans gård. Här framkommer Plan- och bygglagen, Boverkets föreskrifter och produktsäkerhetslagen samt de Europastandarder som finns. Det innebär att det finns en lag som säger hur högt upp en gunga ska sitta eller hur långt ner en klätterställning ska vara förankrad under marken. Som pedagog i förskolan kan det vara svårt att känna till alla dessa regler, men det är någonting som ofta förskolechefen för en dialog kring med andra tjänstemän inom olika instanser på kommunen.

2.4 Tidigare forskning

I detta avsnitt delas funnen forskning upp i olika underrubriker för att tydliggöra studiens olika aspekter.

2.4.1 Förskolans verksamhet

Den svenska förskolan bygger på en lång tradition och har under årens gång förändrats på olika sätt, genom förändrade livsvillkor men även via olika ramverk som har skapats menar Mårtensson (2004). Under tiden som förskoleverksamheten har funnits har fokuset i verksamheten varit olika. Som den ser ut idag ligger fokus på ett livslångt lärande, där det läggs vikt på barns lärande och utveckling. Utbildningen har sett olika ut genom åren och idag är det en utpräglad inriktning mot förskola. Den personal som idag finns på en förskola har olika utbildningar. De vanligaste utbildningarna är barnskötare och förskollärare. Det finns på de flesta förskolor ett ganska brett spann på åldersfördelningen på de pedagoger som jobbar samt även en stor skillnad i yrkesverksamma år.

Markström (2005) lyfter att förskolan blir en plats där det är olika aktörer som ska interagera med varandra. Det handlar inte bara om att det är en verksamhet som är uppbyggd runt ett ramverk av regler och rutiner. Utan det finns även med en social aspekt där det handlar om olika personer och hur de förhåller sig till varandra och verksamheten de arbetar i. Förskolan vilar på samma läroplan men trots att alla följer samma riktlinjer ser verksamheten i praktiken olika ut på olika förskolor och även på olika avdelningar på samma förskola. Det handlar om att i verksamheten finns en viss komplexitet, där Markström belyser att det ständigt sker förhandlingar och omförhandlingar i vardagsrutiner utifrån de olika individernas olika föreställningsvärldar. Hur verksamheten fungerar på en avdelning på förskolan handlar om både att följa de riktlinjer och regler som finns men också hur samspelet mellan de personer som arbetar fungerar, vilket i sig bygger på de olika personernas erfarenhet och interaktionen. Det är ett ständigt samspel som över tid förändras då

det är olika personer som arbetar tillsammans. I det vardagliga sker en regelbundenhet i rutiner och beteenden som ofta är oreflekterade handlingar. Det skapar en vardag som bidrar till ett förgivettagande i de sociala interaktionerna. Markström menar att i förskolans värld är det inte bara olika regler och rutiner som definierar den utan även olika sociala ordningar att förhålla sig till.

2.4.2 Fri lek

Förskolegården är en plats där barnen har en stor frihet i att agera på ett annat sätt än inomhus menar Mårtensson (2004). För det första är till exempel ytorna större att röra sig på och för det andra kan lekarna dessutom anta en annan karaktär och exempelvis vara lite mer vidlyftiga, än de som sker inomhus, då barnen exempelvis har möjlighet att röra sig aktivt och relativt fritt över förskolegården. För det tredje kan utomhusleken ge förutsättningar att skapa nya sociala sammanhang för barnen menar författaren, där det kan uppstå nya grupperingar av barn som leker tillsammans.

Olika områden på förskolegården skapar olika typer av lekar för barnen. Vidare menar Mårtensson (2004) att det inte bara är förskolegården som skapar förutsättningar för lekar åt barnen utan barnen är ofta själva aktiva i skapandet av olika lekar på de olika platser som finns runt förskolegården. Att leken gestaltas som den gör på förskolegården innebär att den inte bara förklaras som en fysisk aktivitet utan även ges en mental karaktär. Det är två aspekter som författaren menar hör ihop för att kunna få en lustfylld upplevelse på förskolegården. Det innebär att barnen tar till sig vad förskolegården har att erbjuda och leker efter vilka förutsättningar som finns.

Barn använder sig av förskolegården på olika sätt, inte enbart i samspel med enskilda saker och detaljer utan även som helhet när det gäller leken (Mårtensson, 2004). På så sätt kan barnen ändra sin lek efter vad som finns på förskolegården samt hur den fysiska miljön ser ut. Mårtensson (2004) menar att barnen känner av förskolegården på så sätt att de uppmärksammar vad som sker och var de andra barnen är och anpassar sin lek därefter. Den fysiska miljön kan nämligen förändras och barnens sätt att leka anpassas till denna förändring. Om det till exempel tillkommer nya element, som nya leksaker eller snö, på förskolegården kan leken bli mer inriktad på det nya och därmed har leken förändrats. Detta blir som ett frirum för barnen utan att utesluta att det ändå finns regler och normer för vad som kan ske där. Engdahl (2014) beskriver förskolegården som en komplex miljö där det sker många olika händelser. Det är även en miljö som ger stort utrymme för barns kreativitet och sociala samspel, i vilken även de pedagoger, som finns på förskolan, ingår. Vidare menar författaren att det blir naturligt att barnen ger uttryck för sina önskningar gentemot de vuxna då de vill värna om sin lek medan de vuxna står för ramar och regler. Hur barnen reagerar på vad som är tillåtet och inte tillåtet kan dock skifta. Det kan handla om att inte lyssna på tillsägelser eller att sakta göra som pedagogen säger, allt för att försöka behålla den pågående leken.

Den allmänna attityden till utomhusvistelsen har förändrats sen mitten av 1900-talet, enligt Mårtensson (2004), som menar att det har att göra med hur bostäder och utemiljön har förändrats. Exempelvis uppfattas 40-talister associera leken mer med att vara ute i olika miljöer än att den skulle ske inne i hemmet, eftersom inomhuslek tenderar att jämföras med mer stillasittande lekar.

2.4.3 Frisk luft

I den svenska förskolan har det vuxit fram en idealiserad bild av utomhuspedagogik och dess olika fördelar (Mårtensson, 2004). Sjöstrand Öhrfelt (2015) menar att det stora fokus som läggs på utomhusvistelsen i förskolorna och även de olika förskoleinriktningarna, kommer från olika föreställningar kring hälsoeffekterna av vad det innebär att vara mer utomhus. I Sverige finns traditioner, som sträcker sig långt bakåt i tiden, med ett rikt friluftsliv. Till exempel kan barn gå i Friluftsfrämjandets Skogsmulle för att lära sig om naturen och till stor del är det också på Friluftsfrämjandets initiativ som det har tillkommit utomhusförskolor. Det kan verka ganska radikalt att ha en förskola som har hela eller stora delar av verksamheten i utomhusmiljö, men Sjöstrand Öhrfelt (2015) menar att det är en starkt förankrad inställning i Sverige att friluftsliv, som via olika tolkningar av att vara i naturen, bidrar till den inriktning som den svenska förskolan strävar efter.

2.4.4 Didaktiska tankar

Någon typ av utomhusvistelse sker på en daglig rutin i den svenska förskolan. Tiden som spenderas utomhus i verksamheten beror på vilket väder det är. Ju bättre vädret är desto längre blir utevistelsen. Mårtensson (2004) menar att det är underförstått att barnen själva får välja aktiviteter när de är utomhus då barnen ses som mer självständiga. Synen på barnens egna aktiviteter i utemiljön slås samman till en enda aktivitet, då hela utevistelsen jämföras ofta som en aktivitet i likhet med att på förskolan ha sångstund eller samling.

Pedagogerna ser sig som mer avvaktande i utemiljön kontra sin mer styrda roll i inomhusmiljön (Mårtensson, 2004). Schezpanzki och Dahlgren (2011) menar att pedagogerna kan uppfattas som mer osäkra kring de olika lärsituationer som finns ute, vilket kan grunda sig i brist på stöd av kollegor, dåligt med tid och inte tillräckligt med resurser. Vidare menar författarna att även brist på utbildning i just pedagogiken utomhus är en bidragande orsak, då utomhuspedagogik-begreppet kan ses som mångfacetterat och pedagogerna är osäkra på vad det kan innebära. Begreppet kan ta sig uttryck från olika perspektiv och utgångspunkter, vilket bidrar till att det kan finnas många olika varianter i hur det i praktiken används.

I McClintic och Pettys (2015) studie framkommer att pedagogerna såg inomhusmiljön som en plats för lärande, medan utomhusmiljön istället var en plats där barnen skulle få en chans att göra av med sin överskottsenergi. Författarna lyfter att pedagogerna ansåg det vara svårt att nyttja förskolegårdens potential och att pedagogerna dessutom såg sin roll förändras från att vara lärare i inomhusmiljö till att bli övervakare i utomhusmiljön.

Vad utomhuspedagogik är skiljer sig från pedagog till pedagog. Schezpanksi och Dahlgren (2011) menar på att det finns ett mervärde för lärandet ute och att vara fysiskt aktiv, lärandet blir inte begränsat av fysiska väggar utan det skapas fria rum där lärandet kan ske med hela kroppen och på så sätt kan lärandet förstärkas. I utemiljön kan lärandet konkretiseras genom upplevelser på ett annat sätt än inomhus, det skapar bra förutsättningar och blir ett bra komplement till lärandet inomhus.

Det finns även studier om undervisning kring olika ämnesinnehåll i utomhusmiljö. En studie som tar upp detta genomfördes av Löfgren och Pendrill (2014). För att arbetet med naturkunskap i förskolan ska bli ett meningsfullt minne för barnen krävs

det att förskolläraren har lärt sig att både identifiera olika naturvetenskapliga innehåll samt att veta när det passar att nyttja dem, menar Hansson, Löfgren och Pendrill (2014). Författarna ger i sin artikel olika goda idéer på vad som uppmärksammas när barnens eget intresse väcks såsom att exempelvis prata om varför de själva inte kan gå på sin egen skugga medan någon annan kan göra det. De menar att är pedagogen med i barnens utforskande när de är ute kommer de naturvetenskapliga aspekterna mycket naturligt.

2.4.5 Förskolegårdens betydelse

Engdahl (2014) framhåller att förskolegården är bland det första en besökare möter och får en uppfattning om på förskolan. Förskolegården blir inte bara en plats som vårdnadshavarna möter utan den är en stor del av förskolepersonalens och barnens vardag. Alla individer som kommer i kontakt med förskolegården och dess utformning bildar sig också en uppfattning om vad som kan ske i dess fysiska miljö och ger den betydelse (Engdahl, 2004). Miljön kan uppfattas på olika sätt av barn och vuxna. En plats, kan exempelvis, locka till lek och kreativitet hos barnen, medan de vuxna kan förhålla sig till platsen på ett helt annat sätt.

Agerandet på förskolegården har även att göra med vilka personer som befinner sig där och vilken relation personerna har till övriga personer som är där. Engdahl lyfter i sin studie att pedagoger kan bemöta barnen olika utifrån till exempel deras ålder, då yngre barn i förhållande till äldre tenderar att ha ett större behov av mer fysisk omsorg. De äldre barnens kontakt med pedagogerna på förskolegården tenderar att begränsas till specifika tillfällen eller när behov av stöd finns. Överhuvudtaget beskrivs pedagogens roll i utemiljön vara mer avvaktande och de verkar ge stöd till barnen först då barnen uttrycker ett behov av detta. Engdahl (2014) belyser att det kan finnas en viss ambivalens hos pedagogen kring sin roll på förskolegården. Hon skriver nämligen att pedagogerna kan se olika på vad som uppfattas som lek och vad som uppfattas som lärandesituationer. Annat som spelar in i denna ambivalens är i vilken utsträckning barns inflytande får utrymme över vad som kan göras på förskolegården.

3 Teoretiskt perspektiv

Denna studie genomförs utifrån ett perspektiv där rummet, i detta fall utomhusmiljön, ses som den tredje pedagogen. Inspirationen för detta kommer från det teoretiskt perspektiv som finns inom Reggio Emilia, där pedagogen Loris Malaguzzi är en frontfigur. Dahlberg och Åsén (2011) redogör för att det som är karaktäristiskt för Reggio Emilia pedagogiken bland annat är synen på goda lär- och lekmiljöer. De ser nämligen rummet som ”den tredje pedagogen”. En annan central tanke är att låta barnen själva upptäcka världen genom att få möjligheter att utforska den. Reggio Emilia filosofin är inspirerad av Piaget och den konstruktivistiska teorin, där människan själv konstruerar sin värld utifrån egna erfarenheter och uppfattningar. Pedagogiken i Reggio Emilia är en relationspedagogik där samspelen med pedagogen är av stor betydelse och där pedagogerna är engagerade i barnen och utgår från deras intressen. Det sätt som de vuxna följer barnen kan påverka hur barnen blir motiverade i sin utveckling. Det är således pedagogens uppgift att skapa bra förutsättningar för goda lärmiljöer för barnen. Hur pedagogen förhåller sig till rummet, den tredje pedagogen, påverkar barnens motivation. Vår ingång i detta är att utemiljön är ett rum utan väggar, där pedagogens engagemang för god lärmiljö har stor betydelse.

Dahlberg och Åsén (2011) lyfter att presidenten i Reggio Children säger ”Vi skapar rummet och rummet skapar oss”. Det är alltså viktigt att planera för en bra miljö i verksamheten med goda förutsättningar för lärande. Pedagoger och barn förhåller sig nämligen till miljön utifrån deras egen erfarenhet och utifrån vad de förväntar sig ska ske i den specifika miljön. Genom att ändra i miljön kan nya förväntningar om vad som kan ske, skapas. Genom att skapa en inspirerande miljö som triggar barnens kreativitet och nyfikenhet, blir miljön som den tredje pedagogen. Det är följaktligen vi pedagoger som måste skapa denna goda lärmiljö för barnen, där de kan bli motiverade och intresserade och få utlopp för sin kreativitet. Vidare lyfter Dahlberg och Åsén (2011) vikten av att ta tillvara på barns nyfikenhet och som pedagog ha ett utforskande arbetssätt. Detta kan åstadkommas genom att själv vara nyfiken och ta inspiration från barnen för att inte fastna i egna föreställningar.

4 Metod

I detta kapitel presenteras vårt val av metod, genomförande och urval. Vi kommer även att redogöra för hur vi beaktat de forskningsetiska aspekterna.

4.1 Metodologi

Syftet med föreliggande studie är att undersöka förskollärares medvetenhet om, samt tillämpning av, utemiljöns pedagogiska möjligheter. Till denna studie har vi valt att använda oss av en kvantitativ metod i form av en webbaserad enkät, då vi vill få många förskollärares tankar kring sitt förhållningssätt. Det finns flera fördelar med en enkät. Till exempel kan den anses vara tidsbesparande för respondenterna, då de själva kan välja lämplig tid att utföra enkäten på. Enkäten kan dessutom ta kortare tid i anspråk (Bryman, 2011). Ytterligare en fördel kan vara att svaren kan bli mer äkta i en enkät, då respondenterna är helt anonyma och inte känner sig tvungna att låta bättre än de är.

Det finns dock också nackdelar med enkäten som metod. En av dem är att de besvaras utan forskarens närvaro och forskarna kan inte vara behjälpliga om respondenterna har några funderingar kring frågeställningarna. Inte heller kan forskaren ställa uppföljningsfrågor till respondenterna för att få ett mer uttömmande svar, vilket i huvudsak kan gälla om det exempelvis finns öppna frågor i enkäterna (Bryman, 2011). Trots att vi är medvetna om dessa nackdelar har vi ändå valt att ha ett par öppna frågor för att kunna få mer nyanserade svar.

Enkätens frågor har till stor del utformats med svarsalternativ som innebär att respondenten på något sätt måste ta ställning i frågan. Bryman (2011) tar upp vikten av att göra en tydligt och enkel enkät med en bra layout för att inte avskräcka respondenterna från att delta. I valet att använda en webbaserad enkät blev vi dock något begränsade i utformningen då den redan hade en given utformning.

4.2 Pilotstudie

I vår tidigare pilotstudie, inför denna studie, använde vi oss av en enkät i pappersform, vilken lämnades ut på våra respektive fältförskolor. Då lämnades 35 stycken enkäter ut och tolv svar kom in. Enkäterna var då ute i cirka två veckor. Eftersom bortfallet var högt i vår pilotstudie, där vi använde oss av pappersenkäter, valde vi i aktuell studie att istället skapa en webbenkät för att nå ut till en större målgrupp. I pilotstudien lutade vi oss mot ett sociokulturellt perspektiv. Detta kändes inte helt träffsäkert, varför vi i denna studie använder ett Reggio Emilia-perspektiv, *den tredje pedagogen*.

4.3 Genomförande

I detta avsnitt redovisas hur vi har genomfört processen, under rubriker som avspeglar varje moment.

4.3.1 Urval

Vår enkät publicerades via sociala medier i en Facebook-grupp riktad mot förskollärare. Facebook gruppen heter *"Idébank för förskollärare/lärare"* och har ca

37 000 medlemmar. I vårt missivbrev preciserade vi att vi söker respondenter som är förskollärare och som inte arbetar på en förskola som har utomhuspedagogisk profil. Vi valde att avsluta insamlingen när vi fått in 250 stycken enkäter. Enkäten hade då varit tillgänglig i en vecka och vi märkte att svarsfrekvensen avtog.

4.3.2 Datainsamlingsmetod

Enkäten bestod av 15 frågor varav tre av dessa var öppna. Valet att använda 15 stycken frågor var för att det inte skulle vara avskräckande att svara på en stor enkät med många frågor. Enkäten är uppbyggd av olika slags frågor, som är jämnt fördelade. Sju av frågorna var så kallade faktafrågor och åtta stycken var så kallade attitydfrågor. Frågorna utformades för att de skulle kunna besvara våra forskningsfrågor. Alla frågor var obligatoriska att svara på för att frågor inte skulle kunna väljas bort. Frågorna utformades med avseende på att de skulle vara så neutrala som möjligt för att inte påverka svaret från respondenterna i någon riktning. Enkäten inleddes med missivbrevet (bilaga 1) för att respondenten skulle få ta del av vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Före publicering av enkäten testades den på fem nyexaminerade förskollärare. Därefter gjordes små justeringar i meningsuppbyggnaden på några av frågorna.

Valet av webbenkät gjordes utifrån att programmet skulle inneha vissa funktioner. Det huvudsakliga syftet var att finna en enkät som gick att överföra till en Excel-fil för att sedan kunna bearbetas i programmet SPSS. En annan viktig funktion var att inte bli begränsad i antal frågor eller svarsalternativ. Inte heller att det skulle bli en för stor kostnad genom inköp av programmet. Efter att ha undersökt detta fann vi ett program som matchade våra kriterier, Google Formulär. Programmet var lätt att arbeta med och dessutom smidigt att skicka ut till våra respondenter.

4.3.3 Databearbetningsmetod

Vi skapade en webbenkät i programmet Google Formulär. Svaren kunde levereras i ett Excel-ark. Därifrån importerades materialet till SPSS. Efter att de olika variablerna försetts med adekvata etiketter genomförde vi olika analyser. Den första var korrelationsanalysen där vi hittade signifikanta korrelationer, vilka vi utgick från i vårt fortsatta sökande efter användbar statistik, såsom medelvärden för olika grupper och korstabeller.

Vi godkände korrelationer på signifikansnivån max 5 %. Det var fyra på signifikansnivån max 5 % medan det var 16 på signifikansnivån max 1 %.

4.3.4 Tolkning av empiri

Vi gick systematiskt igenom våra korrelationer och övrig statistik för att hitta mönster som kan matcha varandra för att urskilja koherenta tolkningar. Vi sorterade empirin från forskningsfrågorna och tog därefter stöd av ett mindmappingsystem för att inte missa något väsentligt. I första hand utgick vi från korrelationerna, och lät medelvärden och korstabeller verifiera och nyansera helhetsbilden. I och med detta kunde vi så småningom besvara våra forskningsfrågor.

4.4 Etiska överväganden

I denna studie har vi utgått ifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilka innefattar informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2011). Genom att missivbrevet var en del av enkätens inledning informerades respondenterna om deras rättigheter redan där. I brevet framkom dessutom vilka vi är, syftet med föreliggande studie samt att respondenterna kan ta del av studien när den är klar. Respondenterna informerades om att deltagandet var frivilligt och att de själva kunde avbryta sitt deltagande när de ville. Endast befattning kan komma att nämnas om respondenterna och det framkom även att det är omöjligt att identifiera dem. De informerades till sist också om att undersökningen ska presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen Diva.

5 Resultat

I detta kapitel redovisas studiens empiri, tolkningen av empirin och en sammanfattning av resultatet, under korresponderande rubriker.

5.1 Empiri

Studios empiri innefattar alla signifikanta korrelationer, medelvärdesanalyser och korstabuleringar som är relevanta för studiens forskningsfrågor.

5.1.1 Korrelationer

I följande presentation av samtliga signifikanta korrelationer redovisas variablernas exakta formuleringar, tabellvärden (r =korrelationskoefficient; n =antal svarande på frågorna; p =exakt signifikansvärde) och en kortfattad beskrivning av vad korrelationen visar.

Korrelation 2

Variabeln *I snitt hur länge är ni ute?* korrelerar med variabeln *Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?* ($r=,204$; $p=,001$; $n=.245$). Ju längre tid man är ute desto fler tillfällen under dagen är man på förskolegården.

Korrelation 4

Variabeln *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?* korrelerar med variabeln *Hur länge har du varit verksam i yrket?* ($r=,150$; $p=,019$; $n=.244$). Ju längre man har varit verksam i yrket desto mer aktiv upplever man sin roll ute på förskolegården.

Korrelation 5

Variabeln *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* korrelerar med variabeln *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?* ($r=,181$; $p=,005$; $n=.244$). Ju mer lustfyllt man upplever utevistelsen desto mer aktiv upplever man sin roll på förskolegården.

Korrelation 7

Variabeln *Hur ofta sker planerade lärsituationer på förskolegården, under en veckas tid?* korrelerar med variabeln *I snitt hur länge är ni ute?* ($r=,156$; $p=,028$; $n=.199$). Ju längre förskollärarna är ute på förskolegården desto fler planerade lärsituationer har de per vecka.

Korrelation 8

Variabeln *Hur ofta sker planerade lärsituationer på förskolegården, under en veckas tid?* korrelerar med variabeln *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?* ($r=,266$; $p=,000$; $n=.199$). Ju mer aktiv förskollärarna upplever sin roll på förskolegården desto fler planerade lärsituationer har de per vecka.

Korrelation 9

Variabeln *Hur ofta sker planerade lärsituationer på förskolegården, under en veckas tid?* korrelerar med variabeln *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* ($r=,179$; $p=,011$; $n=.199$). Ju mer förskolegården anses som lustfylld desto fler planerade lärsituationer har förskollärarna per vecka.

Korrelation 10

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korrelerar med variabeln *Hur länge har du varit verksam i yrket?* ($r=,152$; $p=,018$; $n=.243$). Ju längre man har varit verksam i yrket desto högre grad upplever man att det finns goda förutsättningar att vara aktiv på förskolans gård.

Korrelation 11

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korrelerar negativt med variabeln *I vilken utsträckning upplever du att utevistelsen skiljer sig för dig under årstiderna?* ($r=-,195$; $p=,003$; $n=.227$). Ju mindre grad man upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv på förskolans gård desto mer anser man att utevistelsen skiljer sig under årstiderna.

Korrelation 12

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korrelerar med variabeln *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?* ($r=,214$; $p=,001$; $n=.244$). Ju högre grad man upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv på förskolans gård desto mer aktiv upplever man sin roll på förskolegården.

Korrelation 13

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korrelerar med variabeln *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* ($r=,309$; $p=,000$; $n=.243$). Ju högre grad man upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv på förskolans gård desto mer upplever man utevistelsen på förskolegården som lustfylld.

Korrelation 14

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korrelerar med variabeln *Hur ofta sker planerade lärsituationer på förskolegården, under en veckas tid?* ($r=,227$; $p=,001$; $n=.199$). Ju högre grad man upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv på förskolans gård desto oftare sker planerade lärsituationer på förskolegården.

Korrelation 15

Variabeln *I vilken utsträckning låter du barnen finna sina egna aktiviteter?* korrelerar med variabeln *Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?* ($r=,172$; $p=,007$; $n=.245$). Ju fler tillfällen man är ute per dag desto mer låter man barnen finna sina egna aktiviteter på förskolegården.

Korrelation 16

Variabeln *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* korrelerar med variabeln *Vem har bestämt att utevistelsen ser ut som den gör hos er?* ($r=,127$; $p=,048$; $n=.244$). Ju mer medvetenhet över vem som bestämt varför man går ut desto mer lustfylld upplever man utevistelsen.

5.1.2 Medelvärdesanalys

Medelvärdestabeller för **Medelvärde 3 – Medelvärde 6** presenteras i bilaga 4.

Medelvärde 1

Svaren på frågan *Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården* delade in respondenterna i fem kategorier. Dessa är *regler, ekonomi, utformning av förskolegården, kollegor och sig själv* i förhållande till frågan *Hur länge har du varit verksam i yrket*.

De som har längst yrkesverksam tid är de som i högst grad anser att det är reglerna som är den största begränsningen för vad de skulle vilja göra på förskolegården. De som har kortast yrkesverksam tid är de som i högst grad ser sig själva som den största begränsningen för vad de skulle vilja göra på förskolegården.

Tabell 1

Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården?		Hur länge har du varit verksam i yrket?	I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?
Regler	Mean	2,38	1,81
	N	26	27
	Std. Deviation	,804	,396
Ekonomi	Mean	2,16	1,61
	N	56	56
	Std. Deviation	,781	,493
Utformning av gården	Mean	1,88	1,58
	N	104	103
	Std. Deviation	,855	,496
Kollegor	Mean	2,33	1,83
	N	12	12
	Std. Deviation	,778	,389
Sig själv	Mean	1,70	1,90
	N	10	10
	Std. Deviation	,675	,316
Total	Mean	2,03	1,65
	N	208	208
	Std. Deviation	,836	,478

Medelvärdestabell 1. Gruppen *Regler* utgörs av de respondenter som varit yrkesverksamma längst tid. Gruppen *Sig själv* är de som varit yrkesverksamma kortast tid. Gruppen *Sig själv* är de som mest påtagligt upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården, medan gruppen *Utformning av förskolegården* är de som minst upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården. Mean står för medelvärde och N står för antalet respondenter som besvarat frågan. Std. Deviation står för standardavvikelse som är ett mått på spridningen i ett statistiskt material

Medelvärde 2

Svaren på frågan *Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården?* delade in respondenterna i fem grupper, *Regler, Ekonomi, Utformning av förskolegården, Kollegor* och *Sig själv* i förhållande till frågan *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* Se *Medelvärdstabell 1* ovan.

De som i högst grad ser sig själva som den största begränsningen för vad de skulle vilja göra på förskolegården är också de som mest påtagligt upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården, medan de som mest ser förskolegårdens utformning som begränsande är de som minst upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården.

Medelvärde 3

Svaren på frågan *Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?* delade in respondenterna i fem grupper, *Omvårdnad, Fri lek, Observera, Deltar i barnens aktiviteter* och *Planera aktiviteter* i förhållande till frågan *I vilka situationer är du oftast aktiv med barnen på förskolegården?* Se *Medelvärdstabell 2* i Bilaga 4.

I de situationer där förskollärarna upplever sig som mest aktiv med barnen är när de har planerade aktiviteter samt själva deltar i barnens aktiviteter medan de som upplever sig minst aktiv med barnen på förskolegården är de som mestadels observerar eller har omvårdnad kring barnen.

Medelvärde 4

Svaren på frågan *Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?* delade in respondenterna i fem grupper, *Omvårdnad, Fri lek, Observera, Deltar i barnens aktiviteter* och *Planera aktiviteten* i förhållande till frågan *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?* Se *Medelvärdstabell 3* i Bilaga 4

De som i hög grad upplever sin roll på förskolegården som deltagande är de som till störst del aktivt deltar i barnens aktiviteter och har planerade aktiviteter med dem medan de som i mindre grad upplever sig aktiv är de som mestadels ser sin roll att observerar barnen och ha omvårdnad eller låter dem ha fri lek.

Medelvärde 5

Svaren på frågan *Vad anser du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?* delade in respondenterna i tre grupper, *Frisk luft, Fri lek* och *Planerade aktiviteter* i förhållande till frågan *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* Se *Medelvärdstabell 4* i Bilaga 4

De som anser att det huvudsakliga syftet med utevistelsen är planerade aktiviteter är de som i hög grad upplever förskolegården som lustfylld medan de som i mindre grad upplever förskolegården som lustfylld är de som anser syftet med utevistelsen är fri lek och frisk luft.

Medelvärde 6

Svaren på frågan *Vad anser du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?* delade in respondenterna i tre grupper, *Frisk luft, Fri lek* och *Planerade aktiviteter* i förhållande till frågan *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* Se *Medelvärdstabell 4* i Bilaga 4

De som i hög grad upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen är de som ser planerade aktiviteter som det huvudsakliga syftet med utevistelsen medan de som ser frisk luft och fri lek som syftet med utevistelsen är de som i mindre grad upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen.

5.1.3 Korstabuleringar

Korstabeller för **Korstabulering 2 – Korstabulering 6** presenteras i bilaga 5.

Korstabulering 1

Variabeln *Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården?* korsades med *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?*

Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården? * Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården? Crosstabulation

Count		Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?			Total
		Annat	Observerande	Deltagande	
Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården?	Regler	0	9	18	27
	Ekonomi	2	29	25	56
	Utformning av gården	6	45	53	104
	Kollegor	0	6	6	12
	Sig själv	0	6	4	10
Total		8	95	106	209

Korstabell 1. I denna tabell syns hur respondenterna upplever sin roll i förhållande till vilka typer av begränsningar de upplever att det finns.

Oavsett om respondenterna upplever sin roll som observerande eller deltagande på förskolegården anser de att utformningen av förskolegården är det som begränsar dem mest. En annan begränsning som angavs ofta var att ekonomin begränsade vad de kunde göra på förskolegården.

Korstabulering 2

Variabeln *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* korsades med *Vad anser du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?* De som anser att det huvudsakliga syftet med att vara ute är fri lek och frisk luft, anser nästa dubbelt så många att det är lustfyllt att vara på förskolegården än de som inte ser det som lustfyllt. Men däremot de som svarat att planerade aktiviteter är det huvudsakliga syftet med att gå ut där är det enbart en av sjutton som svarat att de det är lite lustfyllt att vara ute.

Korstabulering 3

Variabeln *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?* korsades med *Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?*

De som trots allt upplever sin roll som observerande är de som anser att en generell dag innehåller att just observera. Svaren var till viss del ganska klivna då en del som upplevde sin roll som mest deltagande ändå ofta kände att de en generell dag oftast

observerade och vise versa. Trots att det var många som upplevde sin roll som deltagande under en generell dag var det väldigt få som hade planerade aktiviteter.

Korstabulering 4 av Korrelation 2

Variabeln *I snitt hur länge är ni ute?* korsades med *Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?* Majoriteten är ute snitt en till tre timmar och är då även ute vid flera tillfällen per dag. De som svarat att de är ute mer än 3 timmar per dag är också ute vid flera tillfällen per dag.

Korstabulering 5 av Korrelation 12

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korsades med *Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?*

De som anser att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården, är dem som mestadels upplever sin roll som deltagande. De som ser sig själv som observerande. Där känner hälften att det finns goda förutsättningar att vara aktiva med barnen på förskolegården och andra hälften anser att det finns få tillfällen till goda förutsättningar. Till skillnad från de som svarat att de ser sin roll som deltagande var det majoritet som ansåg att det fanns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården.

Korstabulering 6 av Korrelation 13

Variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korsades med *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?*

Det är dessa som svarar att de upplever att det fanns få goda förutsättningar att vara aktiva med barnen, hälften anser att det är lite lustfyllt och andra hälften anser att det är mycket lustfyllt. Medan variationen hos dem som anser det lustfyllt, då dessa marginellt anser att det finns mycket goda förutsättningar att vara aktiv med barnen.

5.2 Tolkning

I detta avsnitt presenterar vi hur vi förstår vår empiri utifrån det teoretiska perspektivet, förskolegården som den tredje pedagogen. Här avser vi att besvara våra båda forskningsfrågor under respektive rubrik.

5.2.1 Förskolegården som lärmiljö

I *Korrelation 15* framkommer att de förskollärare som anger att de är ute på förskolegården vid flest tillfällen även är de som i högst grad låter barnen hitta sina egna aktiviteter på förskolegården. I belysningen av *Korrelation 2* framkommer även att de som är ute längst tid är de som har flest utetillfällen. Det kan innebära att de som är ute vid olika tillfällen under dagen upplever att de får mer tid ute på förskolegården. I *Korstabulering 4* som är skapad utifrån *Korrelation 2* tydliggörs detta genom att av de som är ute mindre än en timme går dubbelt så många ut, fler än en gång per dag. Medan hos de som går ut mellan en till tre timmar, går tre gånger så många ut fler än en gång per dag. I tolkningen av *Korrelation 13* *Ju högre grad man upplever att det finns goda förutsättningar att vara aktiv på förskolans gård desto mer upplever man utevistelsen på förskolegården som lustfylld.* Det kan förstås som att de förskollärare som ser mest positivt till arbetet och förskolegårdens

miljö är de som hellre ser till vilka möjligheter som finns än till hinder och brister i första hand. Detta blir än mer tydligt i *Korstabulering 6* som är skapad utifrån *Korrelation 13*. Där respondenterna som ansåg att de hade liten förutsättning att vara aktiv med barnen på förskolegården, var det nästan hälften som ansåg det vara mer lustfyllt. Medan skillnaden var mycket större hos de som ansåg att de hade mycket goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården.

De flesta respondenter ser inte sig själva som ett hinder utan regler och ekonomi blir ofta boven i en bristande aktiv lärmiljö. Detta kan vi tolka i *Medelvärde 1* som svarar på frågan *Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården?* Vi kunde även se detta samband utifrån *Korstabulering 1*. Det skulle kunna innebära att nyutbildade förskollärare oftast ser begränsningarna hos sig själva, vilket kan vara lätt att förstå då det saknas erfarenheten, utan ser mer till teorierna kring vad som kan göras. *Ju mer kunskap kring att arbeta på förskolegården som finns desto mer trygghet och tillit till sitt eget kunnande upplever man.* De som har varit verksamma i många år har inte arbetat med reglerna från början och därför uppfattar vi att de upplever reglerna som en av de största begränsningarna kring arbetet på förskolegården. Många av de nyutbildade är inskolade från början med reglerna och därför uppfattar vi det som att de inte upplever att reglerna begränsar dem i arbetet på förskolegården. Vi ser även i *Medelvärde 1* en tydlig skillnad på hur man ser på begränsningar när det kommer till hur länge man har varit verksam i yrket.

I tolkningen av *Korrelation 16* kunde vi se att de som har en medvetenhet om varför den planerade utetiden ser ut som den gör känner att det är lustfyllt att vara på förskolegården. Vi förstår detta som att saknar förskolläraren medvetenhet om varför de gör som de gör kan det vara svårt att finna lust till att följa någon annans föreställning kring hur man ska arbeta. Vet man inte hur man kan använda sig av miljön är det svårt att finna mening i den, vilket är en grundläggande tanke i vårt teoretiska perspektiv, att man just har en medvetenhet i verksamheten. I *Korstabulering 2* där Variabeln *I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?* korsades med *Vad anser du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?* är vår tolkning att de förskollärare som anser att planerade aktiviteter är det huvudsakliga syftet med att vara på förskolegården anser nästan alla att det är lustfyllt att vara på förskolegården. Vi kan även tolka detta genom huruvida förskolläraren upplever utevistelsen som lustfylld. Det behöver inte finnas planerade aktiviteter på förskolegården och på så sätt blir värdet av frisk luft och fri lek mest värdefullt.

I belysning av *Medelvärde 5* och *Medelvärde 6* blir tolkningen att förskolläraren kan finna förskolegården mindre lustfylld och att den har mindre bra förutsättningar för aktiviteter. Detta innebära att det ändå kan finnas ett syfte med utevistelsen som blir i form av frisk luft och fri lek. Även *Korrelation 9* lyfter fram att *ju mer man upplever förskolegården som lustfyllt desto fler planerade lärsituationer har man när man är ute.* *Korrelation 14* tolkades som de förskollärare som upplever att det finns bra möjligheter att vara ute är de som anser det finns tid till att kunna ha planerade aktiviteter. Det kan förstås som att är man inte nöjd med förskolegården som förskollärare kan det bli svårt att se vad förskolegården har att erbjuda, det kan innebära att då blir det svårare att finna givande aktiviteter. Istället blir det huvudsakliga syftet att få dagen att fungera. Vi kan i *Korrelation 7* som vi tolkade ”Ju längre förskollärarna är ute på förskolegården desto fler planerade lärsituationer har de per vecka” se att det finns ett samband mellan de som har längst tid ute på

förskolegården och de som har flest planerade lärsituationer. Detta kan innebära att förskolläraren anser att ju längre man är ute på förskolegården med barnen desto fler situationer kommer uppstå som man kan ta tillvara på. Vilket kan tyda på att lärmiljön varken är bättre eller sämre än den förskollärare som arbetar i den. Detta blir extra tydligt när man går in på en förskola, som har fler än en avdelning, där alla har samma grundförutsättning skiljer sig ändå arbetssättet åt beroende på hur arbetslaget arbetar med miljön de har.

5.2.2 Förskollärarens roll på förskolegården

Utifrån empirin kan vi se att de respondenter som upplever sin roll på förskolegården som aktiv är de som ser mest positivt på sin roll på förskolegården. Detta går att se i tolkningen av *Korrelation 8 Ju mer aktiv förskollärarna upplever sin roll på förskolegården desto fler planerade lärsituationer har de per vecka*. Detta tyder på att förskollärare som har en god inställning till sin roll, är de som skapar flest planerade lärsituationer ute på förskolegården under veckan. Vi anser det visar på att respondenterna inte upplever sig själva som det största hindret till att skapa en bra lärmiljö. Hur man skattar sig själv inom yrket och vad man kan göra kan vara beroende på flera faktorer.

I tolkningen av *Medelvärde 2* ser vi att de som ser begränsningar i sig själv dock upplever att det finns goda förutsättningar till aktivitet med barnen. Vi kunde även tolka att det var en stor del som upplevde att regler för vad som kan skapas på förskolegården, samt för lite eller dåligt material, var en betydande del i begränsningen av vad förskollärarna skulle vilja göra på förskolegården. Det kan innebära att förskollärare som anser sig själva kunna påverka vad de gör på förskolegården, upplever att de kan vara aktiva och ta tillvara på förskolegårdens möjligheter. Det är inte bara hur man skattar sig själv i arbetet på förskolegården som påverkar hur aktiv man är, utan det kan vara flera faktorer som spelar in. Det kan vi förstå då vi ser ett samband mellan *Korrelation 10* och *medelvärde 1* som vi tolkar att de förskollärare som har arbetat kortast tid i yrket är de som minst upplever att det finns goda förutsättningar till att vara aktiv med barnen på förskolegården. Det kan betyda att ju fler verksamma år förskolläraren har desto mer erfarenhet har de hunnit skaffa sig när det gäller vad man kan aktivera barnen med. I tolkningen av korrelation 4 bekräftas detta då förskollärare som har varit verksamma längre upplever sig mer aktiv.

Medelvärde 3 som svarar på frågan *Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?* i ömsesidig belysning av frågan *I vilka situationer är du oftast aktiv med barnen på förskolegården?* tolkar vi att förskolläraren upplever sig som mest aktiv tillsammans med barnen när de har planerade aktiviteter med dem eller när de själva deltar i barnens lekar. Medan de inte upplever sig som aktiva när de koncentrerar sig på någon form av omvårdnad kring barnen. Det kan innebära om de exempelvis observerar eller sköter med omvårdnad kring barnen istället för aktivt delta i barnens aktiviteter eller planera andra aktiviteter på förskolegården, det blir en hel del tid som det inte blir aktiviteter på. Vi uppfattar detta som det ändå finns många förskollärare som mestadels ser på sin roll som observerande vilket kan innebära att de blir mer passiv på förskolegården. Detta bekräftas av det som framkom i *medelvärde 4* då dessa frågor var lika till en av frågeställningarna, och i den andra öppna frågan, svaren blev till stor del att de bekräftades med tolkningen av *Medelvärde 3*. Detta anser vi även framkommer i tolkningen av *Korrelation 5 Ju mer lustfyllt man upplever utevistelsen desto mer aktiv man upplever sin roll på*

förskolegården. Vi uppfattar det som är man bara kreativ nog finns det inga riktiga hinder för att skapa en god lärmiljö.

Det var ett stort antal som anser det finns mindre bra förutsättningar att vara aktiv på förskolegården vilket vi kunde tolka utifrån *Korrelation 12* och *Korstabulering 5*. Vi ser bland de respondenter som inte anser det finns bra förutsättningar att vara aktiv med barnen, det är ändå nästan hälften av dem som anser det är mycket lustfyllt att vara på förskolegården. Det kan innebära att trots dåliga förutsättningar på förskolans gård kan det vara andra sysselsättningar förskollärarna gör som ändå känns meningsfullt. Till exempel omvårdnad kring barnen eller bara vara med som observerande och stöttande i det sociala samspelet. Vad vi förstått av svaren finns det inte alltid en tydlig gränsdragning i vad för aktivitet förskollärarna anser att de gör på förskolegården. Den tolkningen gör vi av *Korstabulering 3* samt *Korrelation 12* då många av respondenterna som anser sig vara aktiva på förskolegården lyfter fram att de är deltagande, samtidigt som de ser på sig själva som observerande. Detta tolkar vi som fast förskolläraren ser sig själv som deltagande behöver inte det vara det huvudsakliga som sker på förskolegården, utan miljön är komplex och aktiviteterna kan förändras snabbt och man måste följa med i vad som sker. Det kan innebära att följa barnens aktiviteter och intresse bidrar till skiftningar mellan olika roller under dagen inget är konstant. Vi anser att detta är någon som även bekräftas av resultaten i Medelvärde 4. I *Korrelation 11* med variabeln *I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?* korrelerar negativt med variabeln *I vilken utsträckning upplever du att utevistelsen skiljer sig för dig under årstiderna?* Utifrån detta gör vi tolkningen att de som anser det finns sämre förutsättningar att vara aktiv med barnen upplever att årstiderna påverkar aktiviteterna på förskolegården. På vilket sätt och i vilken omfattning var inget som vi kunde få fram. I motsats till detta kunde vi se att de som lyfter fram att årstiderna inte har stor betydelse i vad de kan göra på förskolegården är även de som anser att det finns goda förutsättningar att vara aktiva med barnen.

5.3 Resultatsammanfattning

I vår empiri ser vi att vistelsen ute på förskolegården är komplext då det kan pendla mellan att förskollärarna intar olika roller under tillfället ute. Det handlar inte heller om vad förskolläraren vill utan det gäller att följa barnen i deras intressen och intentioner. Förskolläraryrket är flexibelt och på förskolegården gäller det att följa barnens intentioner och finnas till för vad de har behov av. Om förskollärarna från början har en positiv inställning till att vara ute på förskolegården verkar det lättare att pendla mellan de olika roller som som kan uppkomma. När förskolläraren ser på förskolegården som lustfylld är det lättare att kunna vara aktiv tillsammans med barnen och ta tillvara på de olika lärtillfällen som uppstår. För de förskollärare som, däremot, inte anser att det är lustfyllt att vara på förskolegården verkar det vara svårare att vara flexibel och kunna se vilka möjligheter det finns att göra på förskolegården. Det blir att de stannar i en roll bara, som då lätt kan bli negativ/passiv.

Om vi ser på attityden kring förskolegården utifrån det teoretiska perspektivet, den tredje pedagogen, kan vi se att vistelsen på förskolegården har stor betydelse för den dagliga verksamheten, men att det skiljer sig hur de använde sig av förskolegården. I arbetet med förskolegården är det viktigt att ha en relation till den. Det kan innebära även om man är på en gård som kanske inte riktigt tilltalar en i vad man kan skapa

för aktiviteter är det ändå din uppgift att försöka få den levande för dig som förskollärare. Det blir förskollärarens ansvar att "äga" förskolegården, att göra förskolegården till sin egen. Med det menar vi att det inte går att bara bortförklara brister och bristande intresse till externa faktorer, utan det är ens eget ansvar att jobba aktivt med gården. Förskolegården blir tillsammans med andra kollegor som en del i arbetslaget. Respondenterna som upplever att de observerar mycket på förskolegården anser ändå inte att de är passiva. Utan de upplever observationerna som en aktivitet i sig. De som uppfattar utevistelsen på det sättet tolkar vi har svårare att växla mellan de olika roller som finns ute på förskolegården. Det är även svårare för dem att se till vad förskolegården har att erbjuda för aktiviteter att göra. Är verksamheten ute ofta och/eller under en längre tid på dagen är det troligare att utevistelsen uppfattas som lustfylld vilken i sig kan innebära att det blir lättare hitta på aktiviteter på förskolegården. Där spelar regler och ekonomi inte så stor roll i vad förskolläraren anser att det går att göra.

6 Diskussion

I detta kapitel, under rubriken resultatdiskussion, diskuterar vi vårt resultat. Avsnittet avslutas med en slutsats. Därefter rannsakar vi vårt val av metod och genomförandet av studien. Till sist diskuterar vi sedan studiens relevans för förskolläraryrket, innan vi avslutar med att föreslå framtida forskning.

6.1 Resultatdiskussion

Markström (2005) beskriver förskolan som en plats där det finns många olika aktörer som ska interagera och samarbeta med varandra, vilket vi också kan se i vår studie. Vårt resultat visar dock att om förskolläraren har en negativ syn på förskolegården finns en risk att förskolläraren förhåller sig till den på så sätt att det blir svårt att se vilka möjligheter den har att erbjuda. I studien framkommer att det behövs en viss medvetenhet kring hur planeringen av arbetet ska ske då det är viktigt för hur lustfyllt arbetet på förskolegården blir. Markström belyser också att det krävs ett bra samspel mellan personalen för att få arbetet att fungera ute på förskolegården. Det handlar alltså inte bara om att ha en relation till den fysiska förskolegården, utan det är lika viktigt att förskolläraren har en god relation till de övriga pedagogerna när de utformar hur utevistelsen ska vara. För att kunna känna att det är lustfyllt att vara aktiv på förskolegården krävs det att de upplever stöd från kollegor för att inte känna att de ska behöva bedriva aktiviteterna på egen hand.

Vi kunde utifrån vår tolkning uppfatta det som Engdahl (2014) beskriver om hur man får ett förhållande till förskolegården samt hur det påverkar vad som sker där. Författaren menar att det handlar då inte bara om förskollärarens egna attityder till utevistelsen utan det även om hur kollegor agerar samt utformningen och materialet på förskolegården. Utifrån hur man planerar vistelsen på förskolegården kan det locka till många olika aktiviteter både hos barnen och de vuxna. För att kunna skapa bra lärmiljöer som väcker nyfikenheten och lusten att lära hos barnen behövs det att förskolläraren är aktiv och medforskande. För att bli en medforskande pedagog krävs det kunskap om vad och hur utemiljön på bästa sätt kan utnyttjas samt vilka didaktiska tankar som kan användas. Detta harmoniserar med teorin om den tredje pedagogen, som betonar vikten av pedagogerna ska vara medforskande och där arbetet sker utifrån ett utforskande arbetssätt.

Det som också framkommer i vår studie att det inte alltid behövs planerade aktiviteter för att förskolegården ska upplevas som lustfyllt att vara på, vilket kan ha sin bakgrund i att det i Sverige sedan gammalt finns en idealiserad bild av nyttan av att vara utomhus, något som både Mårtensson (2004) och Sjöstrand Öhrfelt (2015) lyfter fram, och som även verkar finnas i olika grader hos våra respondenter. Resultatet visar nämligen att alla är ute någon gång under dagen, men att utevistelsen inte alltid har något speciellt syfte. Förhållningssättet framträder allt tydligare med ökat antal år i yrket och följaktligen den ökade erfarenhet som finns av olika aktiviteter att göra på förskolans gård. Förskolläraren har sålunda byggt upp en större idébank om hur barnens intresse kan fångas och kan skapa kreativa och roliga lärtillfällen.

Mårtensson (2004) lyfter fram att nya saker, som tillkommer på förskolegården, gör att barnens lek kan ändra karaktär. Dessa förändringar behöver dock inte nödvändigtvis vara stora permanenta saker. Pedagogerna behöver följaktligen inte

fastna i att det inte finns tillräckligt med ekonomiska resurser för att skapa en förändring, då det många gånger går att använda naturliga material för att fånga barnens intresse. Det kan möjligen bli bättre resultat genom att vidareutbilda och stötta pedagogerna att utveckla nya idéer i hur man kan skapa dessa lärsituationer hos barnen med de befintliga resurser som finns.

Likt det McClintic och Pettys (2015) beskriver om att verksamheten inomhus fokuserar på lärande och att verksamheten utomhus låter barnen göra sig av med överskottsenergi, kan vi förstå att pedagogerna ändrar sitt förhållningssätt när de kommer ut i utemiljön, då det till stor del är andra aktiviteter som sker ute på förskolegården jämfört med inomhus. De olika aktiviteterna tenderar nämligen att förändra pedagogernas syn på vilken roll de har på förskolegården. Även i vår studie framkommer att förskolläraarnas förhållningssätt till förskolegården verkar bli annorlunda, då förskolegården i sig verkar skapa en del osäkerhet. Mårtensson (2004) trycker också på betydelsen av att det är pedagogerna tillsammans med förskolegården som skapar förutsättningarna, vilket kan ses utifrån perspektivet att förskolegården är den tredje pedagogen. Deltagarna skapar förskolegården samtidigt som gården skapar deltagarna, vilket innebär att ju mer kraft som läggs på förskolegården desto mer kan den ge tillbaka till deltagarna i verksamheten.

Szczepanski och Dahlgren (2011) hävdar att utomhusmiljön ska vara ett komplement till de aktiviteter som sker i inomhusmiljön och inte användas var för sig. De menar att i utemiljön skapas det andra förutsättningar för lärande och kreativitet, då det är en friare miljö som inte begränsas av väggar. Som vår studie lyfter fram kan det vara känslan av att inte ha tillräckliga kunskaper om pedagogiken utomhus, som gör att det finns en osäkerhet i vad förskollärarna kan skapa och använda sig av när de är i utemiljön. För att kunna ta tillvara på de olika lärtillfällen som uppkommer och göra lärandet meningsfullt för barnen, menar Hansson, Löfgren och Pendrill (2014), att pedagogen bör kunna identifiera och veta hur de olika situationerna som naturligt uppstår kan användas. Om pedagogerna känner att de har erfarenhet och en vilja att ta till sig förskolegården för vad den kan erbjuda, kan det upplevas mer givande att vara ute tillsammans med barnen, vilket är synligt även i vårt resultat. Hur pedagogerna förhåller sig till förskolegården verkar nämligen spegla var barnens intresse ligger just för stunden. Vissa förskollärare i vår studie förefaller uppleva sin roll som observerande, vilket kan ha betydelse för hur de ser på barnens fria lek. Kanske ser de sig själva som ett störande moment ifall de söker sig till barnen i deras lekar? Förskollärare som uppfattar sin roll som observerande kan ändå uppleva att de aktivt går runt bland barnen och tar in deras lek, medan andra blir mer passivt observerande av barns fria lek. Det kan innebära att förskolläraren befinner sig i närheten av barnen för att kunna finnas till hands om de behövs medan andra enbart observerar utan att visa intresse för att delta.

I vår studie uppger respondenterna att barnens vistelse på förskolegården till stor del består av fri lek och aktiviteter, som de initierar på egen hand. Detta överensstämmer med Mårtenssons (2004) beskrivning av att när barnen befinner sig utomhus ses de som mer självständiga och skapar egna aktiviteter. En förklaring kan möjligen vara att en stor del av respondenterna anser sig vara mest observerande när de är på förskolegården och att de i denna roll låter barnen vara i sina egna aktiviteter utan att störa dem.. Dock finns en del respondenter som anser sig vara aktiva på förskolegården tillsammans med barnen som deltagare i barnens egna, fria lekar.

Vidare lyfter Mårtensson (2004) fram att utevistelsen i sig kan ses som en egen aktivitet, men att skillnaden mot en inomhusaktivitet som exempelvis sångsamlingen är att utevistelsen oftast pågår under en längre tid. Förutsättningarna kring barns fria lek förändras när de kommer i utemiljön på grund av att det finns andra typer av friheter gällande exempelvis annat material och andra annan yta. Studiens resultat visar att utevistelsen på förskolegården är mångsidig och att det gäller för förskollärarna att följa med i händelserna som sker ute på förskolegården. Förskollärarnas roll kan nämligen snabbt skifta från att vara observerande till att behöva hjälpa och stötta barnen i olika situationer. Detta uppmärksammas av Engdahl (2014) som beskriver förskolegården som komplex och händelserik och att miljön präglas av samspel inte bara mellan barnen utan även mellan pedagoger och barn. På respondenternas förskolor verkar samspelet se olika ut beroende på barnens åldrar. Yngre barn ses som i mer behov av omvårdnad än de äldre. De äldre barnen verkar dessutom få mer frihet i att skapa sina egna grupperingar och samspel med kompisar.

I McClintic och Pettys (2015) studie framkommer att det kan vara svårt att utnyttja förskolegården i sin fulla potential, vilket synliggörs även i vår studie. Många förskollärare tenderar nämligen att uppleva att det finns många brister på förskolegården. De uppger att de blir hämmade av förskolegården jämfört med vad de egentligen skulle vilja göra. Det är dock många olika faktorer som kan påverka vad som kan göras på förskolegården. Mårtensson (2004) och Szczepanski och Dahlgren (2011) tar båda upp att bristen på bra materiel eller dålig ekonomi är en bidragande orsak till osäkerheten kring skapande av lärsituationer på förskolegården. Respondenterna i vår studie uppger också externa faktorer som orsak till att inte kunna skapa lärsituationer på förskolegården. De förskollärare som har flest antal yrkesverksamma år är också de som tenderar att se regler som de största begränsningarna för vad som kan göras på förskolegården. Mårtensson (2004) förklarar att detta kan bero på att det i dagens förskola finns personal med skiftande utbildningar. Utbildningens inriktning har förändrats. De som utbildar sig idag har kännedom om nuvarande regelverk till skillnad från de som redan arbetade i verksamheten när reglerna kom och efterhand fått anpassa sig till dem.

Intressant nog, i likhet med Engdahl (2014), har ingen av våra respondenter nämnt sina egna regler som varken brist eller tillgång. Med egna regler avses här de regler som förskollärarna har för barnen på förskolegården gällande vad de får och inte får göra. Vi hade en föreställning om att dessa regler skulle kunna ses som hinder när det är många kollegor på förskolegården och att kollegorna kan tänka olika gällande vad barnen kan och får göra, trots att reglerna bör användas likvärdigt inför barnen. Att se på reglerna olika kan också innebära en osäkerhet inför vilka aktiviteter som kan ske på förskolegården. Då det inte var någon respondent som lyfte fram betydelsen av egna ramar och regler, kan det tyda på att dessa inte räknas som en påverkansfaktor för barnens aktiviteter på förskolegården, utan att det är något som är självklart. Det framkommer dock att förskollärarna interagerar med barnen olika beroende på barnens ålder.

Slutsats

Studien visar att förskollärarens förhållningssätt avgör huruvida vistelsen på förskolegården uppfattas som lustfylld eller inte. Om det finns en positiv inställning till förskolegården spelar utformningen och andra externa påverkansfaktorer mindre roll. Ju mer positiv man är desto mer lustfyllt verkar det också bli. Detta kan möjligen

bero på att förskollärare uppfattar sin roll på olika sätt. Exempelvis kan de uppfatta sin roll som passiva/aktiva observatörer, aktiva medforskare eller ha en mer omvårdande roll. De flesta förefaller se på utevistelsen som ett givande inslag i barnens dag på förskolan, men förskollärarna ser olika på vilka fördelar den har för barnen. Denna positiva syn på utevistelsen kan komma från den långa tradition av utevistelse som finns, dels som ett tydligt inslag i den svenska förskolan, dels på grund av gamla traditioner i Sverige, där friluftslivet är starkt rotat.

6.2 Metoddiskussion

Valet att använda en kvantitativ enkätundersökning känns som ett bra val i förhållande till vårt syfte. Möjligen hade studien kunnat kompletteras med strukturerade intervjuer med barnen, för att få fram även deras tankar kring upplevelsen på förskolegården. De vuxna och barnen kanske har olika uppfattningar kring vad barnen helst gör på förskolegården. De vuxna ser kanhända bara vad barnen gör och kanske inte har vetskap om vad barnen helst skulle vilja göra. Genom strukturerade intervjuer skulle vi kunna se förskolegården mer ur barnens perspektiv och inte bara ur en vuxens barnperspektiv.

Vi använde oss av en enkätundersökning i vår pilotstudie och ansåg att det skulle fungera på ett tillfredsställande sätt även i en mer storskalig studie. I efterhand uppfattar vi det som ett lyckat val. Det webbaserade enkätprogrammet var lätt att arbeta med när vi skapade frågorna till enkäten. Datan var dessutom enkel att överföra till excel-ark för att kunna bearbetas tillsammans med SPSS. Det var dock svårare att sätta sig in i och förstå SPSS eftersom vi aldrig tidigare varit i kontakt med ett liknande program. När vi väl fick grepp om hur vi får ut data och hur vi kan bearbeta den var programmet tidseffektivt att använda sig av. Utifrån studiens tidsram var även den webbaserade enkäten tidssparande för att på kort tid kunna nå ut till många respondenter. Enkäten var aktiv på webbplatsen i en vecka och under ett par dagars tid hade vi fått in tillräckligt med svar. Vi upptäckte dock att vi fått fem dubletter på svaren och dessa togs bort. Kvar hade vi 245 stycken svar att arbeta med.

Det var relativt svårt att få till en rättvis gradering på de öppna frågorna när dessa bearbetades i SPSS, därför valde vi istället att kategorisera svaren för att lättare kunna tyda dessa. De tre öppna frågorna delades in i fem olika kategorier vardera, vilket innebar att vi kunde bearbeta frågorna i SPSS och hitta korstabuleringar med de övriga frågorna. Om respondenterna exempelvis har svarat; ekonomiska resurser, pengar och ekonomi har vi lagt det under kategorin *ekonomi*. En fråga vara en graderingsfråga, dessvärre fick vi inte fram några korrelationer på den.

Trots att det, enligt Bryman (2011), en av nackdelarna med att använda sig av enkäter kan vara svårigheterna för respondenterna att ställa klagörande frågor kring enkäten, upplevs inte det som ett problem i vår studie. Det har nämligen funnits möjligheter för respondenterna att ställa frågor till oss på den Facebooksida där enkäten publicerades. Vidare tar Bryman (2011) upp att en enkät ska vara estetiskt utformad och inte alltför tät för att locka respondenterna att vilja delta. Googles webbenkäter uppfyller dessa kriterier. Eftersom det redan finns en fungerande standardlayout kunde vi koncentrera oss på innehållet istället för att lägga ner tid på att skapa en layoutmässigt tilltalande enkät.

6.2.1 Trovärdighet och pålitlighet

Vårt formulär pilottestades av förskollärare vi känner för att kunna få en bild av hur frågorna kunde uppfattas. Efter att de svarat på enkäten diskuterade vi hur de hade uppfattat frågorna. Sålunda var vår enkät prövad innan den publicerades, vilket kan öka möjligheterna för att frågorna var enkelt och tydligt formulerade. Eftersom vår enkät var webbaserad fick vi svar med stor spridning från hela landet, vilket kan öka studiens trovärdighet. Studien kan på så sätt ge en representativ bild av hur förskolorna ser ut idag. Vi har med korrelationer på max fem procent vilket innebär att det är liten chans att det är slumpartat.

Enkäten går att upprepa för att fastställa om empirin blir desamma. Reliabiliteten, tillförlitligheten, är sålunda i detta avseende hög. Fördelen med webbenkäter är att respondenterna själva kan välja när de har möjlighet att svara. Detta medför att de respondenter som svarar har ett intresse i ämnet. Bryman (2011) lyfter fram att studien får en högre svarsfrekvens när den publiceras på internet kontra när man skickar ut personliga förfrågan. Det går dock inte att kontrollera vilka som svarar på enkäten, då den publiceras på en Facebooksida. Å ena sidan föreligger en risk att obehöriga svarar på frågorna. Å andra sidan är Facebooksidan ämnad för förskollärare/lärare, vilket kan minimera att obehöriga besvarat enkäten. Då det inte går att kontrollera vilka som svarat uppfylls också att respondenterna bibehåller sin anonymitet.

Arbetet kan aldrig vara helt värderingsfritt, vilket är viktigt att hela tiden ha i åtanke medan forskaren bearbetar och tolkar texten och arbetet. Det är viktigt att kunna distansera sig från fenomenet för att inte bli för engagerad i sina ståndpunkter. Här finns ett mervärde i att vara flera som betraktar fenomenet och empirin. Då vi har varit två har vi kunnat resonera om bearbetning och tolkning, vilket kan bidra till att studien är trovärdig.

Sanningskriterierna

Vi har värderat vårt resultat utifrån de fyra *sanningskriterierna*: 1) *rimlighetskriteriet*, 2) *koherensskriteriet*, 3) *korrespondensskriteriet* och 4) *det aletiska sanningskriteriet* (om ny kunskap). Våra resultat kan anses rimliga, då de bygger på transparent empiri och då tolkningen är logiskt presenterad. De är enhetliga och sammanhållna, vilket också varit vår ledstjärna i tolkningsfasen. Resultaten är uttryckta på samma abstraktionsnivå som bakgrundslitteraturen, och kommunicerar därmed med det teoretiska ramverket i resultatdiskussionen. Vi har också funnit sådant som varit fördolt och har därmed producerat ny kunskap. Därför uppfyller studien fyra sanningskriterierna.

6.2.2 Reflexivitet

När forskaren är en del av studiens mätinstrument är det av stor vikt att hen har kunskap om egna värderingar i ämnet, då forskarens synsätt och föreställningar kan färga arbetet. Vi har därför försökt utforma varierade enkätfrågor för att de inte bara värderas utifrån vårt synsätt. Frågorna och svaren har försökts formuleras med en mer neutral laddning. Beroende på respondenternas värderingar kan också de tolka frågorna olika därför är det viktigt att frågorna bearbetas. Förskollärare har liknande utbildning och förståelse för olika fenomen men hur de tolkar frågorna beror också på erfarenhet och personlighet. Eftersom data är insamlad med hjälp av en

webbenkät har respondenterna ej kunnat bli påverkade av vår närvaro som bidrar till en spegling av vårt förhållningssätt.

6.3 Studiens relevans för förskolläraryrket

Vi har valt att se studien ur två olika aspekter: 1) ur ett mer holistiskt synsätt och 2) ur en framtida arbetsroll. Vårt resultat visar att det inte alltid finns en uttalad tanke kring användandet av pedagogik i utemiljön på förskolegården. Detta är dock något som förskollärare skulle behöva reflektera över mer. Förskollärare skulle dessutom behöva vara mera aktiva med barnen i deras aktiviteter på förskolegården och ta tillvara på de olika lärtillfällen som uppstår i stunden. Det behöver inte alltid vara krävande, planerade aktiviteter utan mer att förskollärarna är aktivt medforskande tillsammans med barnen i de olika grupper som kan uppstå på förskolegården. Här är det mer betydelsefullt att vara flexibel och lyhörd för vad barnen intresserar sig för just nu och utgå från barnens tankar och funderingar. Således kan förskolegården bli ett spelrum för lärande och inte bara vara ett ställe där barnen gör av med energi. Förskollärares synsätt kring vad som kan göras ute spelar stor roll. Om förskolläraren på ett personligt plan uppfattar att det är lustfyllt att vara ute kan det också inte bara vara lättare att vara ute utan också vara lättare att förmedla glädjen med utomhusvistelsen.

Studien har gett oss en djupare insikt om vad som krävs för att arbeta med förskolegården som ett komplement till förskolans verksamhet som helhet. Det kan konstateras att det krävs mer praktiska kunskaper kring vad som kan göras i förskolans utomhusmiljö bortom de begränsningar som kan finnas med regler och ekonomi. Det är av vikt att förskollärare värderar sin egen roll och vilka möjligheter det finns att skapa en lustfylld och spännande gård. Här kan förskolläraren se sig själv som ett möjligt verktyg att använda sig av i stället för att uppleva att den fasta miljön styr möjligheterna. Studien har även gett oss nya perspektiv kring hur det går att arbeta på förskolegården om man som förskollärare kan ta stöd från sina kollegor och få till ett bra samarbete framför att se till vilka brister och begränsningar. Om den inställningen till förskolegården finns, spelar utformningen mindre roll. Dessa förskollärare hittar ändå roliga och utmanande lärsituationer för barnen.

Det verkar finnas få förskollärare som har kunskap kring varför de går ut och vilka möjligheter som utomhusmiljön har. Avsikten förefaller handla om att få frisk luft och inte om att skapa goda möjligheter för planerade aktiviteter. Det vore därför relevant att ha mer utbildning kring detta redan i förskolläraryrket, istället för som idag där en liten del i en separat kurs fokuserar förskolor med utomhuspedagogik.

6.4 Framtida forskning

Denna studie väcker ytterligare nyfikenhet om utomhusvistelsen på förskolan. Exempelvis skulle det kunna vara intressant med en större studie där man använder enkäter och kompletterar med strukturerade intervjuer med förskollärare och barn för att på så sätt få en mer nyanserad och djupare bild. En mer omfattande studie med fler frågor skulle kunna ge en bredare förståelse för förskollärares förhållningssätt på förskolegården. Det skulle också kunna vara intressant att genomföra observationer av exempelvis hur förskollärarna interagerar med barnen i utemiljön kontra inomhusmiljön för att få en mer mångfacetterad syn på ämnet. Det

skulle också möjligen kunna vara intressant att se om barngruppens ålder spelar någon roll. Respondenterna visar nämligen i enkätens öppna frågor att de arbetar olika med barnens aktiviteter på förskolegården beroende på barnens ålder.

Szczepanski och Dahlgren (2011) lyfter att bristen på kunskap om utomhuspedagogik kan komma från att pedagoger är dåligt utbildade inom området. Utifrån detta vore det också intressant att undersöka i vilken utsträckning förskollärarna anser att de har tillräcklig utbildning och kunskaper inom utomhuspedagogiken.

Referenslista

- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Dahlberg, G. & Åsén, G. (2011). Loris Malaguzzi och den pedagogiska filosofin i Reggio Emilia. I Forssell, A. (red.) *Boken om pedagogerna*. (6, [omarb.] uppl.) Stockholm: Liber.
- Engdahl, K. (2014). *Förskolegården – En pedagogisk miljö för barns möten, delaktighet och inflytande*. Elektronisk version tillgänglig på <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:703394/FULLTEXT02>
- Hansson, L., Löfgren, L. & Pendrill, A-M. (2014). *Att utgå från frågor och situationer i förskolans vardag: Vilket naturvetenskapligt innehåll kan det leda till?* *NorDiNa*, 10(1), 2014, 63-76.
- Konsumentverket. (2013). *Regler i Sverige för lekplatser och lekredskap*. Hämtat från: <https://www.konsumentverket.se/globalassets/publikationer/barn-och-foralder/regler-for-lekplatser-och-lekredskap-konsumentverket.pdf>
- Markström, A-M. (2005). *Förskolan som normaliseringspraktik. En etnografisk studie*. Avhandling. Studies in Pedagogic Practicies, no 1, Linköpings universitet.
- McClintic, S. & Petty, K. (2015). Exploring early childhood teachers' beliefs and practices about preschool outdoor play: a qualitative study. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 36, 24-43.
- Mårtensson, F. (2004). *Landskapet i leken: en studie av utomhuslek på förskolegården*. Diss. Alnarp : Sveriges lantbruksuniversitet, 2004. Alnarp.
- Sjöstrand Öhrfelt, M. (2015). *Barn i natur och natur i barn*. Malmö https://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/18576/2043_18576%20%C3%96hrfelt%20Muep.pdf?sequence=2&isAllowed=y . Tillgängligt 2017-01-09
- Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan: Lpfö-98* (reviderad 2016). Stockholm: Skolverket.
- Szczepanski, A. (2007). Uterummet – ett märkligt klassrum med många lärmiljöer, Dahlgren, L.O. (red.) *Utomhuspedagogik som kunskapskälla: närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur.
- Szczepanski, A. & Dahlgren, L-O. (2011). Lärares uppfattningar av lärande och undervisning utomhus. I *Didaktisk Tidskrift*, 20(1), 21-48.
- Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet. <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/>. Tillgänglig 2017-01-06

Bilaga 1

Förskolegården; Fri lek och Frisk luft?

Denna enkät vänder sig till dig som är förskollärare och arbetar på en förskola som INTE profilerar sig som en förskola med utomhuspedagogisk inriktning.

Examensarbete om förskollärares förhållningssätt till lärande i utemiljön. Du tillfrågas härmed om deltagande i denna Studie.

Vi är två studenter som heter Jenny Andersson och Guje Norberg och vi läser sista terminen till förskollärare på Mälardalens högskola. Nu ska vi äntligen börja skriva vårt examensarbete och vi har valt att se närmare på förskolegården som pedagogiskt rum. Syftet med föreliggande studie är att undersöka förskollärares medvetenhet om, samt tillämpning av, utemiljöns pedagogiska möjligheter. Därför vill vi genom denna enkätundersökning ta del av dina erfarenheter och tankar. Vi uppskattar att tidsåtgången för att fylla i enkäten är ca 15 min. Ni kommer att vid publiceringen av studiens slutgiltiga resultat kunna ta del av den.

Vi kommer att följa Vetenskapsrådets* forskningsetiska principer, vilket innebär att, ingen annan kommer att få ta del av enkätsvaren. I denna studie kommer varken namn på personer som deltagit eller namn på förskolor att finnas med, och det kommer att vara fullständigt omöjligt att identifiera någon deltagare. Detta är för att på bästa sätt skydda deltagarnas identitet. Enbart befattning kan komma att nämnas om deltagaren. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Mälardalens högskola som i sin slutversion läggs ut på databasen Diva.

Med vänliga hälsningar

Jenny Andersson

jan14003@student.mdh.se

Eskilstuna 2017-03-27

Guje Norberg

gng13001@student.mdh.se

Handledare:

Olle Tivenius

Olle.tivenius@mdh.se

016 15 36 16

*Vetenskapsrådet (2011). God forskningssed. Vetenskapsrådets Rapportserie 1:2011. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/>

Bilaga 2

Förskolegården; Fri lek och Frisk luft?

1. Hur länge har du varit verksam i yrket?

(1-5 år, 6-15 år, 16 år och längre)

2. Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?

(inga, en, flera)

3. I snitt hur länge är ni ute?

(mindre än 1 tim, 1 till 3 tim, mer än)

4. I vilken utsträckning upplever du att utevistelsen skiljer sig för dig under årstiderna?

(Ingen alls, lite, mycket)

5. Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?

(deltagande, observerande, annat?)

6. I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?

(Ingen alls, lite, mycket)

7. Hur ofta sker planerade lärsituationer på förskolegården, under en veckas tid?(antal tillfällen)

(0, 1 till 3, 4 till 6, 7 och fler)

8. I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?

(Ingen alls, lite, mycket)

9. I vilka situationer är du oftast aktiv med barnen på förskolegården?

(När barnen vill ha eller behöver hjälp, När man skapar aktiviteter för barnen, Ingen speciell situation)

10. I vilken utsträckning låter du barnen finna sina egna aktiviteter?

(I stor utsträckning, i liten utsträckning, ingen alls)

11. Vem har bestämt att utevistelsen ser ut som den gör hos er?

(Arbetslaget, förskolechefen, vet ej)

12. Vilka begränsningar upplever du att det finns för vad du skulle vilja göra på förskolegården? (öppen)

13. Vilka lärsituationer på förskolegården upplever du är de som kommer naturligt för dig? (öppen)

14. Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården? Vad gör du? (öppen)

15. Vad anser du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?

(Fri lek , Frisk luft , planerade aktiviteter)

Bilaga 3

Korrelationsmatris

Correlations

Correlations

	Hur länge har du varit verksam i yrket?	Hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?	I snitt hur länge är ni ute på förskolegården?	Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	I vilken grad upplever du som forskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?	Hur ofta sker planerade situationer på förskolegården, under en veckas tid?	I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?	I vilka situationer är du oftast aktiv med barnen på förskolegården?	I vilken utsträckning läser du barnen finna sina egna aktiviteter?	Grad av medvetenhet om basit om utvärdering
Hur länge har du varit verksam i yrket?	1	,175**	-,024	-,048	-,089	,150	-,089	,201**	,152	,095	-,035	-,092
Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?	,006	1	,711	,471	,124	,019	,124	,004	,018	,138	,583	,152
I snitt hur länge är ni ute på förskolegården?	,244	,244	,244	,227	,243	,243	,243	,198	,243	,244	,244	,244
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	,175**	1	,304*	-,031	,066	,098	,066	,048	,018	,032	,172**	,010
I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	,006	,245	,245	,228	,244	,245	,244	,199	,244	,245	,245	,245
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	-,024	,204*	1	-,142*	-,022	,021	-,022	,156*	,120	-,046	,044	-,082
I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	,711	,001	,032	,032	,736	,745	,736	,028	,062	,470	,489	,198
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	,244	,245	,245	,228	,244	,245	,244	,199	,244	,245	,245	,245
I vilken utsträckning upplever du utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	-,048	-,031	-,142*	1	-,130	-,034	-,130	-,102	-,195**	-,021	,045	,042
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	,471	,640	,032	,032	,051	,613	,051	,470	,003	,749	,497	,531
I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	,227	,228	,228	,228	,228	,228	,228	,228	,228	,228	,228	,228
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	,150	,098	,021	-,034	,181**	1	,181**	,266**	,214**	-,032	-,004	,006
I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	,019	,125	,745	,613	-,005	,000	-,005	,011	,000	,618	,948	,924
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	,244	,245	,245	,228	,244	,245	,244	,199	,244	,245	,245	,245
I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	,099	,066	,022	-,130	1	,181**	1	,179	,308**	-,066	-,088	,127*
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	,124	,307	,736	,051	,005	,005	,005	,011	,000	,301	,168	,048
I vilken grad upplever du utsträckning av utrustningen som skiljer sig från dig under arbetsdagar?	,243	,244	,244	,227	,244	,244	,244	,199	,243	,244	,244	,244
Hur ofta sker planerade situationer på förskolegården, under en veckas tid?	,201**	,048	,156	-,102	,179	,266**	,179	1	,227**	,084	-,028	,093
I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?	,004	,502	,028	,170	,011	,000	,011	,239	,001	,239	,693	,191
I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?	,198	,199	,199	,184	,199	,199	,199	,199	,199	,199	,199	,199
I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?	,152	,018	,120	-,195**	,309**	,214**	,309**	,227**	1	-,060	-,089	-,022
I vilken grad upplever du oftast aktiv med barnen på förskolegården?	,018	,784	,082	,003	,000	,001	,000	,001	,001	,349	,164	,730
I vilken grad upplever du oftast aktiv med barnen på förskolegården?	,243	,244	,244	,227	,243	,244	,243	,199	,244	,244	,244	,244
I vilka situationer är du oftast aktiv med barnen på förskolegården?	,065	,032	-,046	-,021	-,066	-,032	-,066	,084	-,060	1	-,015	,027
I vilken utsträckning läser du barnen finna sina egna aktiviteter?	-,138	,618	,470	,749	,301	,618	,301	,239	,349	,245	,812	,670
I vilken utsträckning läser du barnen finna sina egna aktiviteter?	,244	,245	,245	,228	,244	,245	,244	,199	,244	,245	,245	,245
I vilken utsträckning läser du barnen finna sina egna aktiviteter?	-,035	,172**	,044	,045	-,088	-,004	-,088	-,028	-,089	-,015	1	-,055
Grad av medvetenhet om basit om utvärdering	,583	,007	,499	,497	,168	,848	,168	,693	,164	,812	,245	,395
Grad av medvetenhet om basit om utvärdering	,152	,881	,198	,531	,048	,924	,048	,395	,730	,395	,245	,245
Grad av medvetenhet om basit om utvärdering	,244	,245	,245	,228	,244	,245	,244	,199	,244	,245	,245	,245

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Bilaga 4

Medelvärdestabeller

Medelvärdestabell 2:

I vilka situationer är du oftast aktiv med barnen på förskolegården?

Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?	Mean	N	Std. Deviation
Omvårdnad	2,50	32	,508
Fri Lek	2,55	11	,522
Observera	2,34	74	,476
Deltar i barnens aktiviteter	2,56	63	,501
Planera aktiviteter	2,67	9	,500
Total	2,47	189	,500

Medelvärdestabell 3:

Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?

Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?	Mean	N	Std. Deviation
Omvårdnad	2,47	34	,507
Fri Lek	2,55	11	,522
Observera	2,24	82	,432
Deltar i barnens aktiviteter	2,80	94	,404
Planera aktiviteter	2,75	8	,463
Total	2,54	229	,500

Medelvärdestabell 4:

Vad tycker du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?		I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?	I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?
Frisk Luft	Mean	1,62	1,69
	N	112	112
	Std. Deviation	,489	,466
Fri Lek	Mean	1,70	1,62
	N	114	114
	Std. Deviation	,460	,487
Planerade Aktiviteter	Mean	1,94	1,94
	N	18	18
	Std. Deviation	,236	,236
Total	Mean	1,68	1,68
	N	244	244
	Std. Deviation	,467	,469

Bilaga 5

Korstabeller

Korstabulering 2

I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld? * Vad tycker du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården? Crosstabulation

Count

		Vad tycker du är det huvudsakliga syftet med att vara ute på förskolegården?			Total
		Frisk Luft	Fri Lek	Planerade Aktiviteter	
I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?	Lite	43	34	1	78
	Mycket	69	80	17	166
Total		112	114	18	244

Korstabulering 3

Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården? * Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården? Crosstabulation

Count

		Hur ser en generell dag ut för dig när ni är på förskolegården?					Total
		Omvårdnad	Fri Lek	Observera	Deltar i barnens aktiviteter	Planera aktiviteter	
Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?	Annat	4	0	2	1	1	8
	Observerande	18	5	62	19	2	106
	Deltagande	16	6	20	75	6	123
Total		38	11	84	95	9	237

Korstabulering 4

Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården? * I snitt hur länge är ni ute? Crosstabulation

Count

		I snitt hur länge är ni ute?			Total
		>1	1-3	3<	
Vid hur många tillfällen under dagen är ni ute på förskolegården?	En	1	50	0	51
	Flera	2	158	34	194
Total		3	208	34	245

Korstabulering 5

I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården? * Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården? Crosstabulation

Count

		Hur upplever du mestadels din roll ute på förskolegården?			Total
		Annat	Observerande	Deltagande	
I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?	Lite	4	47	28	79
	Mycket	5	62	98	165
Total		9	109	126	244

Korstabulering 6

I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld? * I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården? Crosstabulation

Count

		I vilken grad upplever du att det finns goda förutsättningar att vara aktiv med barnen på förskolegården?		Total
		Lite	Mycket	
I vilken grad upplever du som förskollärare vistelsen på förskolegården som lustfylld?	Lite	41	36	77
	Mycket	37	129	166
Total		78	165	243